

Dobra praktyka
w zakresie walidacji efektów uczenia się

Niemcy

**Kwalifikacja "Specjalista ds. logistyki
magazynowej"**

Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Niemcy. Kwalifikacja "Specjalista ds. logistyki magazynowej"

Na podstawie ekspertyzy autorstwa: Małgorzata Szymaniuk-Kruk

Redakcja:

Barbara Fijałkowska, Karolina Kurek-Hauzer

Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy

ul. Górczewska 8

01-180 Warszawa

tel. (22) 241 71 00

www.ibe.edu.pl

Wzór cytowania:

Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy (2025). *Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Niemcy. Kwalifikacja "Specjalista ds. logistyki magazynowej"*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy.

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2025

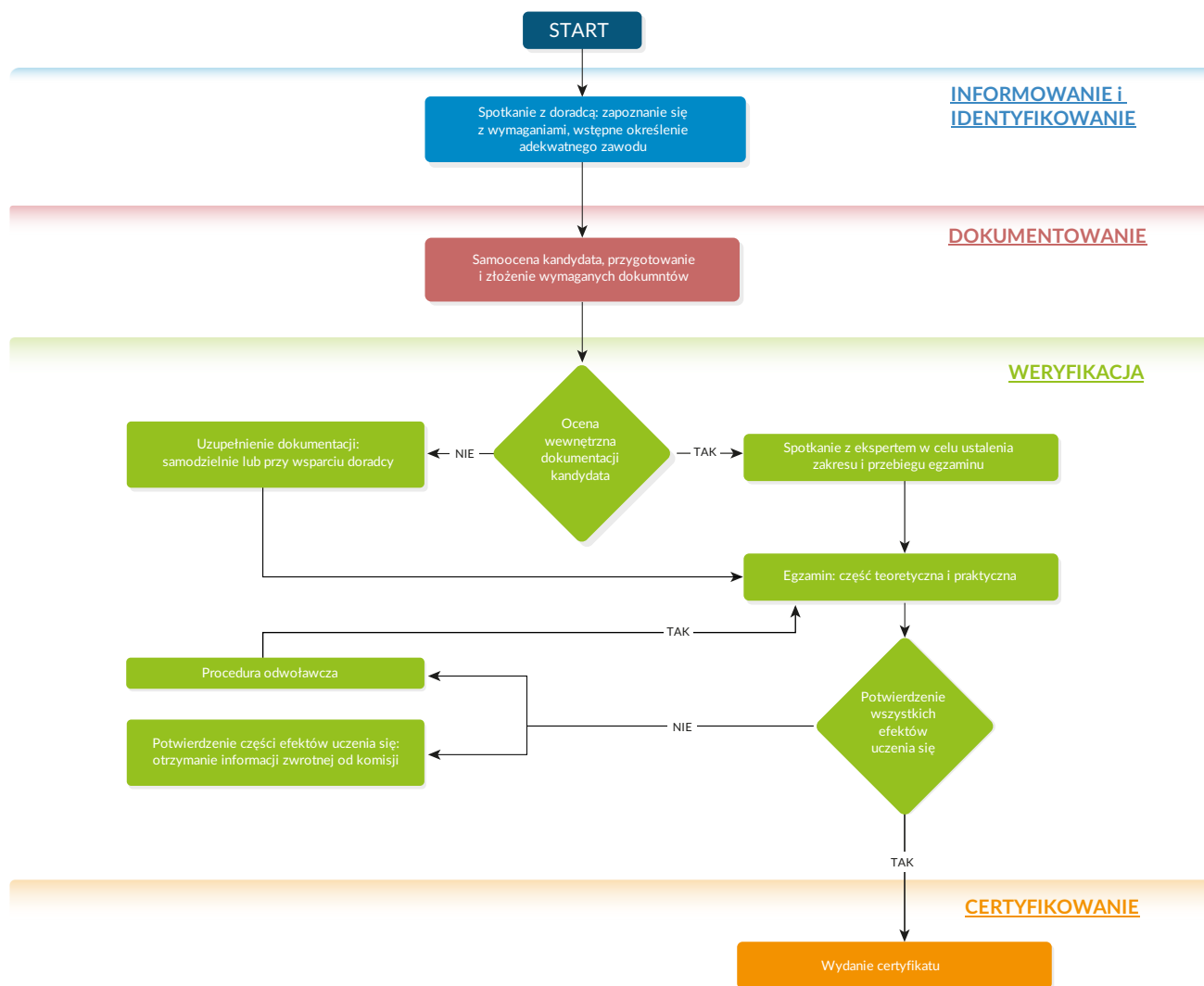
ISBN

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu ZSK6: *Wspieranie dalszego rozwoju Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w Polsce*.

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

1. Kraj, nazwa instytucji	5
2. Strona internetowa instytucji	5
3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka	5
4. Krótki opis procesu walidacji	5
5. Szczegółowy opis procesu walidacji	6
6. Metody walidacji	6
7. Rezultaty walidacji	8
8. Zasoby kadrowe	9
9. Warunki organizacyjne i materialne	10
10. Zapewnienie jakości walidacji	10
11. Finansowanie	11
12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki	11
Bibliografia	12

1. Kraj, nazwa instytucji

- Niemcy
- IHK Industrie-und Handelskammer (Izba Przemysłowo-Handlowa)

2. Strona internetowa instytucji

<https://www.ihk.de>; <https://www.validierungsverfahren.de/inhalt/verfahren/teilnahme>

3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka

Specjalista ds. logistyki magazynowej (Niemiecka Rama Kwalifikacji – poziom 4, Europejska Rama Kwalifikacji – poziom 4)

4. Krótki opis procesu walidacji

Dobra praktyka z Niemiec prezentuje możliwość uznania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabytych w wyniku wykonywania określonego zakresu czynności na stanowisku **specjalisty ds. logistyki magazynowej w firmie Lidl**.

Proces walidacji obejmuje **osoby powyżej 25 roku życia**, które **nie zdobyły formalnego wykształcenia zawodowego** w odniesieniu do adekwatnego zawodu. w Niemczech proces walidacji w tym zakresie odbywał się w ramach **projektu ValiKom**. Ów projekt to inicjatywa mająca na celu **uznawanie i certyfikowanie kompetencji zawodowych nabytych poza formalnym systemem edukacji**. Skierowany był do osób, które zdobyły umiejętności poprzez doświadczenie zawodowe, wolontariat lub inne nieformalne ścieżki, ale nie posiadają oficjalnych dokumentów potwierdzających te kompetencje.

W ramach projektu uczestnicy przechodzą **proces weryfikacji**, podczas którego ich umiejętności są oceniane przez ekspertów branżowych. Po pomyślnym zakończeniu walidacji otrzymują **certyfikat potwierdzający ich kwalifikacje**, co zwiększa ich szanse na rynku pracy i umożliwia dalszy rozwój kariery. **Projekt ValiKom** jest realizowany przez różne instytucje w Niemczech, takie jak np. **Izba Przemysłowo-Handlowa (IHK Rhein-Neckar)** współpracujące z partnerami społecznymi i edukacyjnymi w celu zapewnienia **wysokiej jakości procesu walidacji i certyfikacji**.

Procedury walidacji obejmują:

Identyfikowanie: Informacje i porady przed przystąpieniem do procesu walidacji odbywają się na wniosek zainteresowanej osoby. Kandydat otrzymuje kompleksowe konsultacje, informacje na temat procedury, dokumenty wymagane do przeprowadzenia procedury oraz wsparcie w doborze adekwatnego zawodu. Adekwatny zawód odpowiada uznawanym kwalifikacjom zawodowym zgodnie z ustawą o kształceniu zawodowym danej Izby Przemysłowo-Handlowej lub Izby Rzemieślniczej. Zainteresowana osoba porównuje swoje kompetencje z umiejętnościami określonymi dla adekwatnego zawodu.

Dokumentowanie: Kandydat wypełnia arkusz samooceny, określając zakres swoich umiejętności w porównaniu z umiejętnościami określonymi dla adekwatnego zawodu. w tym zadaniu kandydat ma wsparcie doradców z Izby Przemysłowo-Handlowej. Kandydat składa wniosek o dopuszczenie do udziału w procedurze walidacji.

Weryfikacja: Dokumenty aplikacyjne są sprawdzane przez właściwy organ odpowiedzialny za dany zawód (tj. Izba Przemysłowo-Handlowa lub Izba Rzemieślnicza) i wskazuje ekspertów, którzy przeprowadzą ocenę. Walidacja może przyjąć formę: obserwacji, oceny próbki pracy i dyskusji technicznej.

Certyfikowanie: w zależności od wyniku oceny organ odpowiedzialny za dany zawód stwierdza pełną lub częściową równoważność kompetencji kandydata względem adekwatnego zawodu lub stwierdza brak takiej równoważności.

5. Szczegółowy opis procesu walidacji

Proces przygotowania, realizacji i walidacji to 10 kolejnych kroków:

1. Spotkanie doradczyc (docelowo co najmniej dwa spotkania z doradcą zawodowym Izby);
2. Stworzenia życiorysu przez kandydata samodzielnie lub z pomocą doradcy w zależności od potrzeb zainteresowanej osoby;
3. Określenie kompetencji kandydata na podstawie zakresu czynności wykonywanych w jego miejscu pracy oraz na podstawie arkusza samooceny;
4. Porównanie kompetencji kandydata do wymogów kompetencyjnych dla adekwatnego zawodu (specjalista ds. logistyki magazynowej);
5. Złożenie wymaganych dokumentów do Izby Przemysłowo-Handlowej;
6. Ocena dokumentacji przez specjalistów z Izby Przemysłowo-Handlowej;
7. Decyzja ws. dopuszczenia kandydata do weryfikacji;
8. Określenie zakresu oceny podczas weryfikacji, określenie typów zadań;
9. Proces weryfikacji;
10. Otrzymania certyfikatu (uznanie częściowe, całościowe lub brak uznania).

Specjaliści ds. logistyki magazynowej są odpowiedzialni za optymalne zarządzanie magazynem, dbają o cały proces logistyczny od momentu złożenia zamówienia przez klienta, począwszy od odbioru i kontroli towaru, poprzez profesjonalne magazynowanie, aż po kompletowanie zamówienia i wysyłkę towaru. w związku z powyższym, specjalista ds. logistyki magazynowej **powinien charakteryzować się bardzo dobrą organizacją pracy oraz umiejętnością planowania**. Musi też zadbać o to, aby transport surowców i wyrobów odbywał się w sposób płynny i bezproblemowy, a także, aby magazyny były zawsze odpowiednio zaopatrzone. Wymaga to od niego nie także **umiejętności szybkiego reagowania na zmieniające się okoliczności**. Kolejną ważną umiejętnością, jaką powinien posiadać specjalista ds. logistyki magazynowej, **jest umiejętność pracy w zespole**. w pracy logistycznej często bowiem konieczna jest współpraca z innymi pracownikami, takimi jak kierowcy, magazynierzy czy pracownicy działu sprzedaży - specjalista ds. logistyki powinien zatem umieć też efektywnie się komunikować. Oprócz wymienionych umiejętności, specjalista ds. logistyki powinien także posiadać **doświadczenie w dziedzinie logistyki oraz znajomość rynku transportowego**. Dzięki temu będzie miał on lepsze rozeznanie w tym, jakie firmy transportowe są godne zaufania, jakie są ceny transportu czy też jakie są trendy na rynku logistycznym.

Spotkanie z doradcą:

Osoba zainteresowana procesem walidacji ustala termin spotkania w **Zachodnioniemieckiej Izbie Rzemieślniczej IHK Rhein-Neckar** i podczas spotkania z doradcą z Izby **wspólnie identyfikują kompetencje kandydata**. Doradca objaśnia, w jaki sposób przebiegać może proces walidacji. **Wspólnie analizują i określają obszary** oraz zakres wykonywanych czynności w miejscu pracy i **określają adekwatny zawód** (którego nauka w ramach edukacji formalnej w systemie dualnym trwa 3-3.5 roku). Spotkanie z doradcą zazwyczaj odbywają się w siedzibie Izby, jednakże dopuszcza się rozmowę telefoniczną lub komunikację za pomocą poczty elektronicznej. Na podstawie tego spotkania wybierany jest adekwatny zawód.

6. Metody walidacji

Pierwszy etap procesu ma kluczowe znaczenie w procesie walidacji. Doradca zawodowy Izby Przemysłowo-Handlowej (IHK) szczegółowo **rozpoznaje obszary doświadczenia zawodowego** kandydata na podstawie opisu jego czynności w miejscu wykonywania pracy. Podczas pierwszego spotkania ustala się również dalszą procedurę postępowania. Osoba zainteresowana walidacją otrzymuje wskazówki i dokumenty, dzięki którym

będzie w stanie określić swój zakres kompetencji. Długość trwania spotkania uzależniona jest od potrzeb Kandydata oraz od poziomu wiedzy, jaką posiada w zakresie przygotowania się do procesu walidacji.

Dokumentowanie:

Drugi, trzeci, czwarty i piąty etap przygotowania dotyczy dokumentowania efektów uczenia się i polega na:

- **opracowaniu życiorysu** kandydata zawierającego opis tego, co w ramach codziennych zadań i czynności należy do jego obowiązków; jakie szkolenia i dalsze kształcenie podejmował (które ukończył, a które są w trakcie realizacji), czego na potrzeby pracy nauczył się w ramach kształcenia nieformalnego (np. z filmów instruktażowych lub od innych osób);
- **określeniu** adekwatnego zawodu na podstawie arkusza samooceny;
- **porównaniu i dookreśleniu kompetencji** kandydata w odniesieniu do adekwatnego zawodu;
- **złożeniu dokumentów aplikacyjnych do Izby Przemysłowo-Handlowej:** formularza zgłoszeniowego - kandydat otrzymuje go w Izbie podczas spotkania z doradcą, życiorysu, arkusza samooceny, w razie potrzeby - kserokopii dowodu osobistego. Kandydat powinien załączyć wszelkie inne dokumenty potwierdzające posiadane kompetencje, np. referencje dotyczące zatrudnienia, certyfikaty ukończonych szkoleń i kursów, poświadczenia przynależności do związków, zrzeszeń, izb itp., suplement do dyplomów, wszelkie świadectwa itp. Dokumenty muszą być poświadczonymi za zgodność z oryginałem kopiami.

Ocena wewnętrzna dokumentacji kandydata i decyzja w sprawie dopuszczenia kandydata do weryfikacji:

Dokumentacja zebrana przez kandydata podlega ocenie. Eksperci zawodowi Izby Przemysłowo-Handlowej weryfikują wniosek oraz dokumenty aplikacyjne.

- **Po pozytywnej weryfikacji** określany jest termin spotkania kandydata z ekspertem zawodowym (dopuszcza się, by ekspert zawodowy pełnił równocześnie funkcję egzaminatora zawodu) w celu omówienia typów zadań podczas weryfikacji i omówienia przebiegu egzaminu. Rodzaj zadań na egzaminie dostosowywany jest do każdego kandydata indywidualnie, na podstawie złożonych przez niego dokumentów.
- **W przypadku negatywnej oceny** dokumentów aplikacyjnych możliwe jest uzupełnienie dokumentacji w wyznaczonym czasie. Kandydat otrzymuje dokładną informację zwrotną wraz z instrukcją, co należy poprawić lub uzupełnić. Istnieje również możliwość dodatkowego spotkania z doradcą. **Określenie zakresu oceny zewnętrznej:**

W 8. kroku kandydat otrzymuje od Izby Przemysłowo-Handlowej (lub Izby Rzemieśniczej) przykładowe obszary zadań, z których wybiera te, które zostaną zrealizowane podczas weryfikacji. w przypadku specjalisty ds. logistyki magazynowej zakresy obejmują zarówno praktykę jak i teorię.

Weryfikacja:

Celem weryfikacji jest **analiza umiejętności i sprawdzenie**, czy kandydat ma wystarczającą **wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne** wymagane w określonych obszarach działalności zawodowej. w przypadku kwalifikacji specjalisty ds. logistyki magazynowej **proces walidacji odbywa się w warunkach rzeczywistych**, w centrum logistycznym Lidl GewerbePark Braisgau LIDL Vertriebs-GmbH & Co.KG. Kandydat wykonuje w warunkach rzeczywistych zadania z zakresu swoich obowiązków, czasem też **stosuje się symulację** np. w kwestii niewłaściwego ułożenia i planowania transportu towarów przy zastosowaniu mniejszych opakowań oraz oceny ryzyka podczas transportu.

W przypadku specjalisty ds. logistyki magazynowej przykładowe efekty uczenia się sprawdzane w trakcie weryfikacji to:

- udział w planowaniu logistycznym i procesach organizacyjnych;
- przyjęcie towaru i weryfikacja dostawy na podstawie dokumentów towarzyszących;

- transport i dostawa towarów do miejsca przeznaczenia operacyjnego;
- rozpakowywanie, sortowanie i przechowywanie towaru zgodnie z wymogami i zasadami;
- przeprowadzanie kontroli inwentaryzacji i działań związanych z konserwacją zapasów;
- kompletowanie i pakowanie towarów do wysyłki oraz składanie ich w jednostki ładunkowe;
- znakowanie, etykietowanie i zabezpieczanie przesyłek zgodnie z wymogami prawnymi;
- tworzenie list załadunkowych i planów załadunku zgodnie z przepisami;
- załadunek i rozładowanie przesyłek w różnych środkach transportu na podstawie dokumentów towarzyszących, stosowanie przepisów dotyczących plombowania;
- opracowywanie dokumentów przewozowych i towarzyszących oraz tworzenie rekordów dostaw;
- udział w przygotowaniu planów tras przewozowych;
- planowanie, organizowanie i monitorowanie wykorzystania urządzeń roboczych i przenośnikowych;
- zastosowanie firmowych systemów teleinformatycznych i komunikacyjnych, oprogramowania standardowego i oprogramowania związanego z miejscem pracy;
- komunikacja i współpraca z innymi działami;
- znajomość języków obcych w zakresie terminologii branżowej (jeśli wymagane);
- udział w działaniach na rzecz zapewnienia jakości.

Na etapie weryfikacji eksperci oceniają wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne kandydata. Na ten proces składają najczęściej się poniższe elementy:

- **Zadanie praktyczne**- obserwacja w warunkach symulowanych: kandydat wykonuje typową czynność zawodową, którą zna z zakładu pracy.
- **Rozmowa** - wywiad swobodny: wspiera ocenę zadania praktycznego, pozwalającej sprawdzić wiedzę teoretyczną w zakresie spraw technicznych, procedur, kolejności wykonywania zadań czy ewentualnych problemów.
- **Praca próbna** - obserwacja w warunkach rzeczywistych: kandydat wykonuje zadania, pracując we wskazanej wyżej lokalizacji, przez jeden dzień.
- **Zadanie praktyczne** - obserwacja w warunkach symulowanych: kandydat odgrywa rolę (zadanie związane z zawodem) wraz z ekspertem.
- **Prezentacja**: kandydat ma za zadanie przedstawić typową sytuację zawodową wraz z zapleczem teoretycznym, następnie odpowiada na pytania eksperta; prezentacja odbywa się w formie ustnej i związana jest ze wcześniejszymi zadaniami.
- **Analiza przypadku**: kandydat ma za zadanie znaleźć rozwiązanie potencjalnego problemu i je omówić. Analiza przypadku pozwala na zaprezentowanie efektów uczenia się w pracy, ponieważ odnosi się do rzeczywistych problemów, sytuacji, wyzwań i stosowanych rozwiązań; oceniana jest również strategia działania kandydata.

Dobór metod zależy od **specyfiki zawodu oraz efektów uczenia się wskazanych do weryfikacji**; mogą też zostać zastosowane łącznie.

7. Rezultaty walidacji

Wyniki przebiegu procesu walidacji mogą być następujące:

- **pełna równoważność**: potwierdzenie wszystkich efektów uczenia się przewidzianych dla wskazanego zawodu;
- **częściowa równoważność**: potwierdzenie części efektów uczenia się przewidzianych dla wskazanego zawodu;
- **brak równoważności**: żadne efekty uczenia się przewidziane dla wskazanego zawodu nie zostały potwierdzone.

Uznanie pełnej równoważności oznacza wydanie kandydatowi certyfikatu, który formalnie potwierdza kompetencje zawodowe. Pracodawcy dzięki projektowi ValiKom i ValiKom Transfer mogli poprzez **proces walidacji inwestować w rozwój pracowników i motywować ich do samodoskonalenia**. Certyfikat Izby

Przemysłowo-Handlowej może być używany w procesie aplikacyjnym i zwiększy szanse na nowe zatrudnienie. Może być również istotne dla osób prowadzących własną działalność, które chcą wrócić do pracy etatowej i potrzebują obiektywnego dowodu swoich kompetencji, które przedstawia dużo wyższą wartość niż np. referencje. W przypadku firmy Lidl proces walidacji wpłynął na podniesienie poczucia własnej wartości pracowników, samozadowolenia oraz uznania przez przełożonych. Proces ten jest zatem instrumentem rozwoju personelu, ale także wnosi istotny wkład w zabezpieczenie wykwalifikowanych pracowników.

Jeżeli kandydat nie zdobędzie formalnego potwierdzenia swoich umiejętności (certyfikatu) i tylko część jego efektów uczenia się została potwierdzona, egzaminatorzy z Izby Handlowo-Przemysłowej (IHK) przekazują mu informację zwrotną dotyczącą posiadanych kompetencji. Kandydat ma możliwość ponownego aplikowania i przygotowania się do weryfikacji. Od negatywnego wyniku weryfikacji kandydat może się odwołać. Odwołanie rozpatrują przedstawiciele Izby Przemysłowo-Handlowej z branży logistycznej w wyznaczonym ustawowo terminie. Należy podkreślić fakt, że w przypadku osób pracujących przez wiele lat na danym stanowisku wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne są na bardzo wysokim poziomie i niepowodzenie dotyczyło tylko ok. 3% kandydatów.

Procedura walidacji często motywuje uczestników do doksztalcania się. Zazwyczaj w przypadku potwierdzenia tylko części efektów uczenia się kandydaci starają się ponownie podejść do walidacji w celu potwierdzenia wszystkich efektów uczenia się. Zdarza się również, że po zdobyciu jednego certyfikatu decydują się na przejście walidacji w celu uzyskania potwierdzenia swoich kompetencji w kolejnym zawodzie. Zwiększa to ich szanse na rynku pracy, pomaga powrócić do zatrudnienia lub wspiera awans w miejscu pracy.

8. Zasoby kadrowe

Doradcą zawodowym w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Niemczech (IHK) jest osoba, która posiada odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie. Może być specjalistą w swojej branży i doradcą w kwestiach prawnych, podatkowych, handlowych, a także w zakresie kształcenia zawodowego i innowacji.

Wymagania dotyczące kompetencji osób przygotowujących kandydata do procesu walidacji obejmują:

- doświadczenie w zakresie doradztwa zawodowego;
- wiedzę na temat struktur edukacyjnych i instytucjonalnych systemu kształcenia;
- kompetencje w zakresie kształcenia zawodowego;
- wiedzę na temat procedur walidacji.

Zadaniem doradcy jest towarzyszyć kandydatowi w procesie przygotowawczym, wspierać w razie wątpliwości i towarzyszyć w przygotowaniu dokumentacji, rzetelnie i jasno przygotować go do weryfikacji.

Egzaminatorzy zawodu przygotowywani są do pełnienia tej funkcji podczas seminariów dla nowych egzaminatorów w Izbach Przemysłowo-Handlowych (IHK). Seminaria odbywają się w zależności od potrzeb, zwykle dwa do trzech razy w roku, trwają cały dzień i są bezpłatne. Osoby przeprowadzające weryfikację efektów uczenia się muszą zagwarantować zapewnienie standardów jakości, rzetelnie sprawdzić efekty uczenia się podlegające weryfikacji, oraz zapewnić zgodność procesu z obowiązującym prawem.

Wymagania dla egzaminatora obejmują: kompetencje techniczne, kompetencje społeczne, umiejętność merytorycznej oceny, empatię, dojrzałość i talent pedagogiczny. Tylko osoby spełniające te kryteria oraz odpowiednio przeszkolone zostają powoływane do przeprowadzania weryfikacji dla danej branży.

Egzaminatorzy powinni:

- posiadać 5-letnie doświadczenie zawodowe oparte na aktywnej działalności w branży;

- wykazać się umiejętnością rzeczowej oceny i empatii;
- wykazać się odpowiedzialnością i obiektywizmem;
- dochować poufności;
- cechować się dojrzałością i talentem pedagogicznym;
- posiadać umiejętności komunikacyjne;
- stale się doskonalić i podnosić swoje kompetencje.

Zadaniem egzaminatora jest przeprowadzenie kandydata przez proces weryfikacji, bazując na jego doświadczeniach zawodowych i oceniając go zgodnie z arkuszem oceny.

Na podstawie ustawy o kształceniu zawodowym, egzaminatorzy powoływani są do komisji na maksymalnie pięć lat. w skład komisji egzaminacyjnej mogą również wchodzić przedstawiciele pracodawców i pracowników, a także co najmniej jeden nauczyciel ze szkoły zawodowej. Komisja egzaminacyjna składa się z co najmniej trzech członków, z czego dwóch to egzaminatorzy. Jeden z nich podczas weryfikacji jest odpowiedzialny za dokumentację, drugi natomiast prowadzi egzamin. Terminy weryfikacji ustalane są z uwzględnieniem terminów dostępności egzaminatorów. Egzaminatorzy określają i oceniają wyniki egzaminów oraz podejmują wiążące decyzje.

Do zadań egzaminatora należy w szczególności:

- **podejmowanie decyzji** o dopuszczeniu do weryfikacji;
- **tworzenie** zadań egzaminacyjnych;
- **poprawianie i ocenianie** prac egzaminacyjnych;
- **ocenianie próbek pracy, testów, prezentacji, dokumentacji i dyskusji;**
- **przeprowadzanie** rozmów egzaminacyjnych.

Wykwalifikowani egzaminatorzy zapewniają jakość następnej generacji wykwalifikowanych pracowników zgodnie z zasadą „Eksperci testują ekspertów”. Dzięki swojej wiedzy i doświadczeniu zapewniają, że kwalifikacje w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego są wysoko cenione i uznawane w całych Niemczech. Około 2500 egzaminatorów w okręgu IHK pracuje na zasadzie wolontariatu, rekompensatą są dla nich ulgi podatkowe regulowane na podstawie Ustawy o podatku dochodowym (Einkommensteuergesetz, <https://www.gesetze-im-internet.de/estg/>).

9. Warunki organizacyjne i materialne

Warunki organizacyjne i materialne uzależnione są od rodzaju i poziomu kwalifikacji. w przypadku specjalisty ds. logistyki magazynowej warunki konieczne obejmują dostępność:

- magazynu;
- wózka magazynowego silnikowego z podnośnikiem;
- sprzętu potrzebnego do lokalizacji i inwentaryzacji materiałów;
- zestawu komputerowego;
- czytnika kodów QR

Kandydat otrzymuje na czas weryfikacji właściwie oznakowane ubranie, okulary ochronne, kamizelki odblaskowe, obuwie ochronne itp.

10. Zapewnienie jakości walidacji

Zapewnienie poziomu jakości regulują: Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań Naukowych wraz ze

Stowarzyszeniem Niemieckich Izb Przemysłowo-Handlowych (DIHK) oraz Niemiecką Konfederacją Rzemiosła (ZDH). Odbywało się to w ramach inicjatywy „Walidacja umiejętności zawodowych nabytych nieformalnie ValiKom i ValiKom Transfer (od 01 listopada 2018 do 31.10.2024 r.)”, projektu będącego bazą do wypracowania uregulowań ustawowych w Niemczech. Ujednoliconą procedurę rejestrowania, przygotowania, oceny i certyfikacji kompetencji istotnych dla danego stanowiska pracy osób bez kwalifikacji zawodowych umożliwia otrzymanie państwowego certyfikatu od właściwych organów. Dzięki inicjatywie transferowej "Utworzenie centrów kompetencji w celu wdrożenia procedur walidacji dla zawodów dualnych we właściwych organach" procedura walidacji została rozszerzona do 32 centrów kompetencji. Do października 2024 r. 13 izb rzemieślniczych, 17 izb przemysłowo-handlowych i dwie izby rolnicze będą oferowały procedury walidacji dla około 46 zawodów.

Od 01.01.2025 r. weszło w życie w Niemczech uregulowanie prawne określające procedury oceny umiejętności zawodowych w ramach procesu walidacji. Informacji na ten temat udzielają właściwe izby rzemieślnicze, izby przemysłowo-handlowe lub izby rolnicze. Prace nad nowymi uregulowaniami były finansowane przez Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań. Do końca lutego 2024 r. w ramach projektu ValiKom przeprowadzono 2 853 procedury walidacyjne. Dzięki nowym przepisom **procedura walidacji** uzyskała moc prawną i stanowi decydującą **wartość dodaną dla pracowników i pracodawców** w postaci korzyści w zakresie formalnego uznawania kompetencji zawodowych.

11. Finansowanie

W ramach realizowanego projektu **proces walidacji** był całkowicie bezpłatny dla kandydata - jego koszt pokrywało Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań, natomiast od wejścia uregulowań prawnych ten koszt jest określony w ustawie. Należy jednak pamiętać, że koszty tłumaczenia dokumentów w przypadku obcokrajowców z reguły ponoszą sami kandydaci.

12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki

Powyższy przykład walidacji przedstawia drogę od podjęcia decyzji **o przystąpieniu do walidacji aż do momentu certyfikowania**. Takie możliwości wynikają bezpośrednio z zaleceń Rady UE z grudnia 2012 r. dotyczących wprowadzenia **procedur walidacji efektów uczenia się nabywanych nieformalnie**. Zalecenia Rady UE dotyczyły tego, aby państwa członkowskie dostosowały wewnętrznie uregulowania walidacji, w celu wdrożenia tych procedur do niemieckiego systemu kształcenia zawodowego nadzór nad projektem sprawowało Ministerstwo Edukacji i Badań (Bundesministerium für Bildung und Forschung - BMBF). Koordynacja prowadzona była przez zachodnoniemiecką Izbę Rzemieślniczą (Westdeutscher Handwerkskammertag-WHKT). Zarządzaniem polityką edukacyjną w ramach inicjatywy pilotażowej zajmowały się stowarzyszenia Centralny Związek Rzemiosła Niemieckiego (Zentralverband des Deutschen Handwerks - ZDH), Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa (Deutsche Industrie-und Handelskammer-DIHK). Instytucje te przygotowały projekt ValiKom, w ramach którego opracowane zostały wystandaryzowane procedury walidacji w wybranych kierunkach kształcenia zawodowego, które służyły jako wzór dla ogólnokrajowego wprowadzenia struktur walidacyjnych dla potwierdzenia efektów uczenia się zdobywanych nieformalnie. Kontynuacją był projekt ValiKom Transfer realizowany w terminie 01.11.2018 do 31.10.2024 r. We wszystkich odpowiedzialnych za realizację projektu urzędach w ciągu sześciu lat przeprowadzono łącznie 3072 procedury walidacji (w tym 843 procedury w Izbach Rzemieślniczych). Od października 2024 r. na stronie Izby Przemysłowo-Handlowej Rhein-Neckar (IHK Rhein-Neckar) publikowane są bieżące informacje na temat możliwości walidacji w ramach kolejnych projektów. Docelowym założeniem jest włączenie czterdziestu zawodów z przemysłu, handlu, rzemiosła i rolnictwa do procesu walidacji w ramach uczenia się nieformalnego.

Według analiz Federalnego Instytutu Kształcenia Zawodowego (Bundesinstitut für Bildung - BIBB, analiza) opartych na danych z mikrospisu wynika, że w Niemczech odsetek młodych dorosłych w wieku od 20 do 34 lat bez wykształcenia zawodowego wzrósł z 15,5% w 2020 r. (2,33 mln osób) do 17,8% w 2021 r. (2,64 mln osób). Największą grupą okazali się młodzi ludzie bez wykształcenia szkolnego (73,8%) oraz migranci (38,1 %).

Jednak duża część tych osób z czasem nabyła w miejscu pracy umiejętności, które nie były udokumentowane ani certyfikowane zgodnie z jednolitymi standardami. Utrudniało to awans zawodowy i uczestnictwo w życiu społecznym. z drugiej strony 60% osób o niskich kwalifikacjach w Niemczech pracuje jako pracownicy wykwalifikowani lub na stanowiskach o jeszcze wyższych wymaganiach bez jednoznacznego i transparentnego określenia ich kompetencji.

Grupą docelową projektu ValiKom i ValiKom Transfer były osoby, które bez względu na ich dotychczasowy status zatrudnienia, w kraju lub zagranicą zdobyły odpowiednie umiejętności zawodowe, nie mogły jednak udowodnić tego za pomocą certyfikatów, dyplomów czy też innych rodzajów potwierdzeń. Dotyczyło to zarówno osób bez kwalifikacji zawodowych, jak i osób posiadających kwalifikacje zawodowe, które były zatrudnione w innym zawodzie, miały ukończone 25 lat (były poza formalnym systemem kształcenia) i dysponowały odpowiednim doświadczeniem zawodowym bez formalnego potwierdzenia Narzędzia projektu ValiKom i ValiKom Transfer wychodzą naprzeciw potrzebom rynku pracy, ale poza wymiarem czysto zawodowym mają duży wpływ na wzrost kompetencji społecznych.

Osoby, które przeszły przez proces walidacji, **zyskują uznanie wśród współpracowników oraz wzrasta ich wartość w oczach pracodawców**. w wielu przypadkach ukończony pozytywnie proces walidacji związany był również z podniesieniem stawki uposażenia. Wyjście poza formalny system kształcenia staje się **wartościową możliwością pozyskania wykwalifikowanej kadry**.

Z raportu dotyczącego kształcenia zawodowego w 2023 r. (Datenreport zum Berufsbildungsbericht 2023 Informationen und Analysen zur Entwicklung der beruflichen Bildung) Ministerstwa Edukacji i Badań (Bundesministerium für Bildung und Forschung – BMBF) wynika, że **wśród osób przystępujących do walidacji wzrosły wskaźniki zatrudnienia adekwatnego do zawodu oraz wzrosły ich dochody**. IHK, czyli Izba Przemysłowo-Handlowa reprezentuje interesy wszystkich przedsiębiorstw w Niemczech i wyznaczają standardy dotyczące nauczania, zajmują się egzaminami, które w Niemczech są bardzo wysoko cenione i uznawane na terenie całego kraju. Łącznie funkcjonuje 79 Izb Przemysłowo-Handlowych.

Bibliografia

1. **Strona projektu VALIKOM**
2. Izba Przemysłowo-Handlowa Rhein-Neckar – procedura walidacji kompetencji zawodowych
3. System kształcenia zawodowego w Niemczech (DIHK)
4. **Zalety częściowego uznania kwalifikacji (DIHK):**
 - Informacje podstawowe
 - Servicestelle Validierung
5. Europejskie Ramy Kwalifikacji – Europass
6. Federalne Ministerstwo Oświaty i Badań – kwalifikacja: specjalista ds. logistyki magazynowej
7. Handelsverband Deutschland (HDE) – zawód: specjalista ds. logistyki magazynowej
8. Raport Federalnego Instytutu Kształcenia Zawodowego – dane 2023 (PDF)
9. Ramowy plan nauczania – specjalista ds. logistyki magazynowej (IHK) (PDF)
10. **Filmy informacyjne:**
 - Specjalista bez wykształcenia – jak IHK ocenia? (YouTube)
 - Uwidocznienie kompetencji zawodowych (YouTube)
 - Czy opłaca się szkolenie w logistyce magazynowej? (bing.com)
11. Inicjatywa walidacji kompetencji nabytych nieformalnie (BMBF)
12. Projekt "Take Chance!" – przykład doświadczeń firm (BMBF)
13. **Urząd egzaminatora w IHK:**
 - Informacje ogólne
 - Film informacyjny (YouTube)
14. Opinia HDE ws. ustawy o cyfryzacji kształcenia zawodowego (PDF)
15. Chance Teilqualifikationen – portal informacyjny